

Kunnskapsdepartementet

Oslo, 30.10.2020

Deres ref: 20/3474

Redd Barnas høringssvar - Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator)

Vi viser til Kunnskapsdepartementets høringsnotat om Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator). Vi takker for muligheten til å komme med våre innspill og kommentarer.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for barns rettigheter slik disse er nedfelt i FNs barnekonvensjon. Redd Barnas Norgesprogram arbeider for at rettighetene til barn i Norge skal respekteres, beskyttes og oppfylles. Vi er særlig opptatt av å beskytte rettigheter til barn og unge i sårbare livssituasjoner, og at barn og deres familier skal oppleve at de får et tjenestetilbud som er tilpasset deres behov og situasjon.

Redd Barnas egen erfaring gjennom vårt arbeid for å sikre gode levekår for alle barn, s msvarer med utredningene og rapportene som vises til i høringsnotatet, om et stort behov for å bedre samhandlingen mellom og samordningen av tjenester for barn og deres foresatte som har behov for et sammensatt tjenestetilbud. Dette er barn som har komplekse og sammensatte behov som trenger å møte et velfungerende og samordnet tjenesteapparat. Utfordringene og behovet for et tydeligere lovverk og ansvarfordeling er stort, og Redd Barna er derfor positive til at det nå settes i gang dette nødvendige arbeidet.

Under følger våre forslag og innspill til høringsnotatet;

Endringer sektorlovgivningen eller ny samarbeidslov

Endringene som foreslås omfatter mange velferdstjenester og dermed tilsvarende antall lovverk. For å sikre harmonisering mellom de mange lovtekstene, en klar og lik rolleforståelse mellom velferdstjenestene og ikke minst et system som er enklest mulig for brukeren som har behov for å samordne tjenestene, mener Redd Barna at dette ville blitt best innfridd gjennom en overordnet samarbeidslov. Vi ser at å utvikle en slik lov er ressurs- og tidskrevende, og viktigheten av å raskt få på plass et system for å bedre tjenestene for barn og deres familier er så stort at vi likevel velger å støtte det fremlagte forslaget med å endre sektorlovgivningen.

Evaluer ng av regelendringene

I høringsnotatet vises det til at det skal gjennomføres en evaluering av regelendringen fire – fem år etter at regelverksendringen er tredd i kraft.¹ Vi ber om at regjeringen foretar en nullpunktsanalyse i forkant av at

¹ Høringsnotatet s. 9.

regelendringene skal tre i kraft slik at en faktisk kan få kunnskap om effekten av endringene, og at barn og deres familier som har hatt erfaring med sammensatte tjenester i denne perioden, får medvirke i evalueringen.

Barnekoordinator

Redd Barna er positive til forslaget om å innføre en rett til barnekoordinator for familier som har eller venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne. En slik rett vil kunne være til stor hjelp for familier som har omfattende hjelpebehov og trenger tett oppfølging. Vi oppfordrer regjeringen til å evaluere denne ordningen og vurdere om den kan utvides til flere grupper barn og deres foresatte. Vi ber også om at vilkårene for å komme innenfor denne ordningen vurderes slik at det er barns behov som er avgjørende.

Klageadgang

Departementene foreslår at samordningen skal uttrykkes som en plikt for velferdstjenestene, ikke en rettighet for barnet.² Dette innebærer at tilgang på samordnede tjenester ikke regnes som et enkeltvedtak med tilhørende klageadgang. Redd Barna er bekymret for om dette kan svekke barnets rettsstilling. Muligheten til å klage er et helt sentralt ledd i oppfyllelsen av barns rett til å bli hørt, jf. Barnekonvensjonen artikkel 12. Redd Barnas synspunkt knyttet til barns medvirkning vil bli utdypet nedenfor.

Avvik vil først avdekkes gjennom tilsyn etter at det er skjedd, mens ved klage har barnet umiddelbar adgang til å hevde sine rettigheter. Vi er videre usikre på om tilsyn vil være tilstrekkelig for å sikre at samordningsplikten blir etterlevd. FNs barnekomité har i sine siste avsluttende bemerkninger anbefalt Norge å øke innsatsen for å motvirke forskjell i tjenestetilbud mellom kommuner.³ Redd Barna mener individuell klageadgang er et egnet virkemiddel for å oppnå dette, heller enn etterfølgende tilsyn.

Barns medvirkning

Barn har etter barnekonvensjonen artikkel 12 rett til å uttrykke og få vektlagt sine synspunkter i tråd med alder og modenhet. Dette følger dessuten av flere av lovene høringsnotatet behandler. Barnekomiteen har fremhevet at selv om det norske lovverket i stor grad inneholder bestemmelser om barns rett til medvirkning, er det behov for ytterligere tiltak for å sikre faktisk etterlevelse. Dette gjelder spesielt barn som er sårbare for ekskludering i denne sammenheng, slik som barn med funksjonsnedsettelse.⁴ Redd Barna er på denne bakgrunn positive til at bestemmelsene om barns medvirkning i sektorlovene foreslås videreført⁵, men ønsker oss likevel en tydeliggjøring av denne rettigheten, samt hvordan den skal ivaretas, i forbindelse med samordning av velferdstjenester.

Redd Barna mener det er et behov for å se barnets rett til å bli hørt mer i sammenheng på tvers av de ulike særlovene. Det er i dag forskjeller i hvordan dette kommer til uttrykk i de ulike lovene, og dette får også konsekvenser for praksis. Bedre samordning av tjenestene må også bety mer koordinert og enhetlig praksis når det gjelder tilrettelegging av barnets medvirkning. Redd Barna har i flere sammenhenger tatt til orde for en utredning som ser på hvordan barns rett til å bli hørt blir ivaretatt på tvers av ulike områder, sektorer og forvaltningsnivåer, ikke bare hvilke aldersgrenser som bør gjelde. I en slik utredning bør man særlig se på

² Høringsnotatet s. 11.

³ FNs Barnekomité (2018), «Avsluttende bemerkninger til Norges 5. og 6. rapport», avsnitt 5.

⁴ FNs Barnekomité (2018), «Avsluttende bemerkninger til Norges 5. og 6. rapport», avsnitt 14.

⁵ Høringsnotatet, s. 8.

hvordan barns medvirkning og innflytelse ivaretas på en god måte når barnet har behov for sammensatte tjenester.

Departementet understreker at det ved vurderingen av hva som er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, skal tas hensyn til hva barnet selv ønsker. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i spørsmålet om og eventuelt hvordan velferdstjenestene skal samarbeide, det betyr også at barnet må høres i disse spørsmålene. Departementet ber høringsinstansene særlig om å gi innspill på avveiningen mellom barnets ønske om å kunne forholde seg til få personer opp mot behovet for at velferdstjenestene samarbeider på tvers.

Departementet mener det ikke er hensiktsmessig å lovfeste detaljerte regler for hvordan samarbeid om tjenester til det enkelte barn skal foregå, da velferdstjenestene og kommunen bør ha frihet til å vurdere hvordan det er hensiktsmessig å samarbeide i slike saker. Departementet ber imidlertid om innspill på om det er behov for ytterligere regulering av innholdet i samarbeidsplikten i forskrift, og hva som eventuelt bør forskriftsreguleres. Redd Barna mener at nettopp barnets rett til å bli hørt ved vurderingen av om og eventuelt hvordan velferdstjenestene skal samarbeide, er noe som bør forskriftsreguleres, slik at det tydeliggjøres hvordan dette skal ivaretas uavhengig av den enkelte kommune eller velferdstjeneste. Vi mener en slik nærmere regulering også vil og bør bidra til gode individuelle vurderinger når det skal gjøres avveininger mellom barnets behov og ønsker og velferdstjenestenes behov for samarbeid.

Redd Barna er svært positive til bestemmelsen om barns rett til medvirkning i § 4 Tjenestemottakerens rettigheter i forslaget til felles forskrift om individuell plan ved ytelse av velferdstjenester.

Tannhelsetjenesteloven

Redd Barna er bekymret for at tannhelsetjenesteloven er utelatt i forslagene om regelverksendringer. Tannhelsetjenesten møter barn og unge ofte og jevnlig, og kan ha en viktig rolle i å oppdage tegn på at barn er utsatt for vold, overgrep eller omsorgssvikt. Redd Barna henviser til og støtter høringsinnspillet fra Den Norske Tannlegeforening, og vil særlig fremheve at samarbeidsplikten oppmerksomhetsplikten må tas inn i tannhelsetjenesteloven.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Thale Skybak

Seksjonsleder Norgesprogrammet

Mathilde Mehren

Spesialrådgiver, barns rettigheter

Brevet er elektronisk godkjent, derfor ingen signatur